

15 juni 2017 – Global Wind Day

## Persbericht - Burgercoöperaties vragen Vlaamse gemeenten engagement voor burgerparticipatie in windprojecten

### Inhoud

1. Persbericht
2. Achtergrondossier

### 1. Persbericht

Op 15 juni, *Global Wind Day*, sturen de energiecoöperaties verenigd in de federatie van burgercoöperaties voor hernieuwbare energie REScoop Vlaanderen, een windbrief aan alle Vlaamse steden en gemeenten.

In de windbrief vragen ze aan de lokale bewindvoerders om te erkennen dat de wind van iedereen is. De wind is een *common*, een lokale natuurlijke rijkdom die voor iedereen toegankelijk moet zijn. Niet alleen voor projectontwikkelaars en perceeleigenaars.

Concreet vragen ze aan alle gemeenten om een gelijkaardig initiatief te nemen als de concentratiegemeenten Eeklo en Maldegem in het Meetjesland, die met gemeenteraadsbesluiten tot 50% van de wind op hun grondgebied voorbehouden voor burgerinitiatieven en rechtstreekse participatie door de lokale gemeenschap. Zo wordt het gezamenlijk oogsten van een deel van de omgevingsenergie voor eigen gebruik een lokaal burgerrecht.

In Vlaanderen zijn geschikte locaties voor windturbines schaars. Sinds de *windrush* liggen zowat alle geschikte locaties onder contract bij projectontwikkelaars, waardoor er letterlijk geen plaats meer overblijft voor burgerinitiatieven. De wind wordt lokaal geoogst, de winst stroomt weg naar het buitenland. Dat komt het draagvlak niet ten goede.

De leden van REScoop Vlaanderen zullen de windbrief op 15 juni ook persoonlijk overhandigen aan één gemeente van keuze in hun werkingsgebied.

### 2. Achtergrondossier

#### Windrecht

Naar aanleiding van de *Global Wind Day* voeren de Vlaamse REScoops (burgercoöperaties voor hernieuwbare energie) op 15 juni 2017 een gezamenlijke windactie gericht naar alle Vlaamse steden en gemeenten. De Vlaamse REScoops<sup>1</sup>, dat zijn BeauVent, Bronsgroen, CampinaEnergie, Coopstroom, Denderstroom, Core, Ecopower, Energent, Pajopower, Stroomvloed, Volterra, ZuidtrAnt en Zonnewind.

Ze stuurden alle Vlaamse Colleges van Burgemeesters en Schepenen een windbrief. In de windbrief vagen de energiecoöperaties aan de bewindvoerders om te erkennen dat de wind van iedereen is. De

---

<sup>1</sup> [www.rescoopv.be](http://www.rescoopv.be)

wind is een *common*, een lokale natuurlijke rijkdom die voor iedereen toegankelijk moet zijn. Niet alleen voor projectontwikkelaars en perceeleigenaars.

Concreet vragen ze aan alle gemeenten om een gelijkaardig initiatief te nemen als de concentratiegemeenten Eeklo en Maldegem in het Meetjesland, die met gemeenteraadsbesluiten tot 50% van de wind op hun grondgebied voorbehouden voor burgerinitiatieven en participatie door de lokale gemeenschap. Daarmee wordt het gezamenlijk oogsten van een deel van de omgevingsenergie voor eigen gebruik een lokaal burgerrecht.

REScoop Vlaanderen engageert zich om alle burgerinitiatieven die gezamenlijk een deel van de omgevingsenergie willen oogsten volgens de internationale coöperatieve principes te ondersteunen. In het verleden toonde REScoop Vlaanderen reeds zijn engagement bij de toepassing van het draagvlakmodel van de provincie Oost-Vlaanderen<sup>2</sup>.

## Wat vooraf ging

### De windrush

In 2012 stelde de overheid landbouwgebied open voor windturbines. Dat was de aanleiding van een heuse *windrush*, een stormloop door projectontwikkelaars op alle geschikte locaties. In Vlaanderen zijn geschikte locaties voor windturbines schaars, onder meer door ruimtelijk ordening en de strikte regels van de luchtvaart. Binnen de kortste keren lagen alle landbouwgronden onder contract bij projectontwikkelaars, waardoor er letterlijk geen plaats meer overblijft voor burgerinitiatieven. Deze *windrush* kelderde meteen ook het draagvlak voor windenergie bij de bevolking.

### De windclaim

Maar REScoop vindt dat de wind van iedereen is, en zocht een antwoord op de *windrush*. In juni 2015 claimde de energiefederatie daarom in naam van alle burgers de wind boven Vlaanderen. Een symbolische claim bij de Vlaamse overheid om burgerinitiatieven voor het gezamenlijk oogsten van lokale hernieuwbare energie mogelijk te maken.

### Het windrecht

Ondertussen hebben verschillende overheden het windrecht voor burgers en lokale gemeenschap democratisch vastgelegd in provincie- en gemeenteraadsbesluiten. De provincie Oost-Vlaanderen<sup>3</sup> en de stad Eeklo<sup>4</sup> zijn voorbeelden van pioniers die willen dat windenergie zich niet ten koste van, maar wel ten bate van de bevolking en de lokale gemeenschap ontwikkelt.

In Wallonië is er het *cadre de référence éolien*<sup>5</sup> dat 49,98% van windprojecten voorbehoudt voor participatie door burgers en lokale overheden. In Duitsland is er de *Energiewende* waarin alle burgers een rol kunnen opnemen. In Denemarken vormen burgercoöperaties intussen het fundament van de energietransitie. Op internationaal niveau zijn ook de EU en de VN voorstanders van meer burgerparticipatie, meer energiedemocratie en van het coöperatieve gedachtegoed<sup>6</sup>.

### Slapende spaarboekjes

Ondertussen staat meer dan 200 miljard euro vast op Belgische spaarboekjes aan 0,15% rendement. Dat terwijl hernieuwbare-energieprojecten een quasi gegarandeerd rendement opleveren van 12% voor offshore windparken, 8% voor windturbines op land en 5% voor zonneparken. Deze initiatieven

---

<sup>2</sup> <http://www.energielandschap.be/wind>

<sup>3</sup> Provincieraadsbesluit Oost-Vlaanderen : <http://docplayer.nl/9582033-Provincieraadsbesluit.html>

<sup>4</sup> Gemeenteraadsbesluit Eeklo en concentratiegemeenten Meetjesland : <http://www.oost-vlaanderen.be/documents/TH/3005535bijlage16%202014.02.17%20eeklogr%2017.02%20-%20visietekst.pdf>

<sup>5</sup> Beleidskader Wallonie : <http://www.eolien.be/ckfinder/userfiles/files/CRD%281%29.pdf>

<sup>6</sup> REScoop.eu - The energy transition to energy democracy: <https://www.youtube.com/watch?v=7gJpKb3kALg>

duiken op als paddenstoelen uit de grond en worden gefinancierd via het systeem van de groenestroomcertificaten. Certificaten die de burgers en KMO's betalen via hun energiefactuur waarop distributiekosten en een Bijdrage Energiefonds worden aangerekend. Burgers tasten diep in de buidel, om hun eigen wind te laten oogsten door energiemultinationals en projectontwikkelaars die uit zijn op een gegarandeerd rendement. De wind wordt lokaal geoogst, de winst stroomt weg uit de streek.

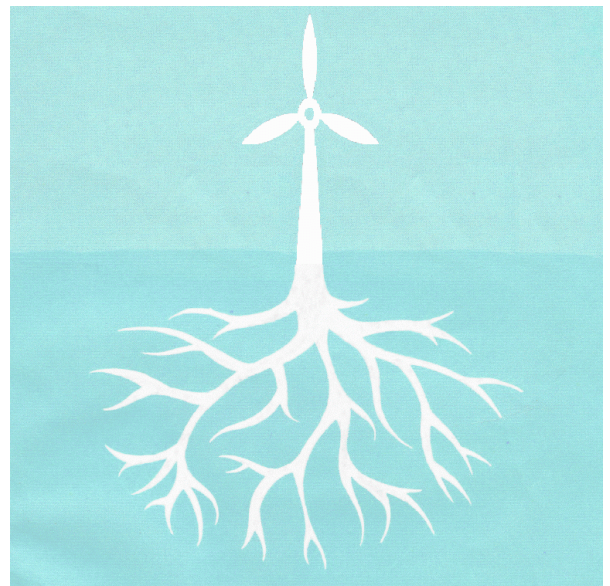
### **Internationale milieudoelstellingen vergen lokaal engagement**

Om de Europese doelstellingen te halen wil Vlaanderen duizend extra windturbines op land tegen 2030. Dat is een investering van amper 1,5% van wat er op onze spaarboekjes staat. Momenteel is amper 4% van de windturbines in Vlaanderen in coöperatieve handen. Dat betekent dat zowel de installaties als de geproduceerde stroom in handen zijn van de burgers<sup>7</sup>. Rechtstreekse burgerparticipatie houdt niet enkel een financieel luik in, maar garandeert ook democratisch bestuur en lokale verankering.

Doordat de geschikte locaties ingenomen zijn door de grote marktspelers krijgen burger- en gemeenschapsinitiatieven geen kans meer in Vlaanderen. Dit heeft negatieve gevolgen voor het lokale draagvlak en voor de burgemeestersconvenanten die steeds meer gemeenten ondertekenen. Daar kan enkel verandering in komen door een windbeleid ten voordele van de bevolking en de lokale gemeenschap zoals bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen<sup>8</sup> en in het Meetjesland in Eeklo.

### **Wat nu? Het winddecreet!**

Bestaande lokale en regionale initiatieven tonen aan dat er voldoende democratisch draagvlak is voor het invoeren van een algemeen 'burgerrecht voor het gezamenlijk oogsten van omgevingsenergie voor eigen gebruik' in Vlaanderen. Lokale overheden hebben de bevolking nodig bij het realiseren van klimaatplannen en burgemeestersconvenanten. Het is de hoogste tijd dat de Vlaamse overheid deze democratische beslissingen juridisch verankert in een winddecreet. Want rechtstreekse burgerparticipatie zorgt voor lokale verankering, persoonlijke betrokkenheid en energiedemocratie waarbij de windopbrengst terugstroomt naar de lokale economie<sup>9</sup>. Daarmee werken we aan een sociaal rechtvaardige energietransitie.



#### *Contactpersonen REScoop Vlaanderen*

*Niko Deprez +32 477 55 13 07*

*Jan De Pauw +32 484 65 60 22*

*Anton Gerits +32 454 57 09 65*

---

<sup>7</sup> <http://www.ode.be/windenergie/de-cijfers/installaties>

<sup>8</sup> Folder rechtstreekse participatie windenergie Oost-Vlaanderen

[http://www.energielandschap.be/sites/default/files/u11/1402\\_21\\_Folder%20Windprojecten\\_B\\_versie%203.pdf](http://www.energielandschap.be/sites/default/files/u11/1402_21_Folder%20Windprojecten_B_versie%203.pdf)

<sup>9</sup> Energiecoöperaties - energie in eigen handen: <https://www.youtube.com/watch?v=ikhhriZby5U>



Bijlagen persmap (deze documenten zijn online raadpleegbaar via [www.rescoopv.be/publicaties](http://www.rescoopv.be/publicaties))

1. Flyer REScoop.Vlaanderen
2. Flyer Coopkracht ICA-principes
3. Folder rechtstreekse participatie windenergie Oost-Vlaanderen
4. Gemeenteraadbesluit Eeklo – concentratiegemeenten Meetjesland – 17 februari 2014
5. Coöperatief paspoort 2016 – coöperatief ondernemen met hernieuwbare energie
6. Coöperatief paspoort 2016 – coöperatief ondernemen met hernieuwbare energie